

Familieboek over geslacht Toxopeus

Sinds kort woont Bert Blaauw (64) weer in Groningen, na een verblijf van 27 jaar in Leeuwarden. Met plezier snuift hij de Groningse lucht op. Het is weer suikerbietentijd. Zijn grootste interesse gaat echter uit naar een klein dorpje aan de Groningse kust: Oterdum. Dat is met Heveskes en Weiwerd rond 1970 is verdwenen door dijkverhoging en industrialisatie. Slechts enkele tientallen grafstenen en een monument op de dijk herinneren er nog aan. Het is de bakermat van het geslacht Toxopeus.

Deze familiegeschiedenis is te lezen in een lijvig boek van zo'n 600 bladzijden. De officiële bijeenkomst van de uitreiking van het eerste exemplaar was zaterdag. Want daar in Oterdum - streek in 1634 dominee Johannes Toxopaeus neer vanuit Larrelt bij 't Duitse Emden. Zijn oom Henricus werd predikant in Termunten. De naam Toxopaeus werd vervolgens 'geadopteerd' door Johannes' schoonzoon Pieter Alers die voor zijn gezin en nageslacht afzag van zijn eigen familienaam. Bert Blaauw praat over z'n voorouders alsof hij ze nog maar net ontmoet heeft. Toch zijn het vaak moeizaam verkregen gegevens. "Ik ontdekte dat de naam Toxopaeus - later zonder a - zelfs ruim 100 jaar niet gebruikt is. Pas rond 1800 weer wel."

Bewaard

Dat Blaauw zich in zijn voorgeslacht ging verdiepen had te maken met een combinatie van factoren. "Een jaar of acht geleden verhuisde mijn moeder en zij had heel veel familiegegevens bewaard. Ik vond het jammer om die weg te doen. Het betrof het geslacht Toxopeus. Mijn grootmoeder en haar zus trouwden allebei met de broers Berend en Hindrik Blaauw." Juist in die tijd moest

Bert Blaauw praat over zijn voorouders alsof hij ze nog net ontmoet heeft.

hij vanwege zijn gezondheid z'n baan als directeur van het crematorium in Leeuwarden opgeven. En door die 'verplichte' vrije tijd kreeg Blaauw in zijn hobby een zinvolle tijdsbesteding. "Ik schreef alle Toxopeussen aan die ik kende."

In '98 kwam Blaauw in contact met de Stichting Gerrit Alje Toxopeus 1852 in Muiderberg. Die verzamelt alles van de familie Toxopeus zoals bijvoorbeeld huwelijksactes, correspondentie, foto's. Die stichting kreeg een legaat met de opdracht dat minstens de helft van het geld moest dienen om een familieboek tot stand te laten komen. Blaauw: "Ik bood mijn gegevens aan voor het familieboek en voor ik er erg in

had, zat ik in de redactiecommissie. We besloten naast de genealogie ook de geschiedenis te schrijven over de herkomst van het geslacht. Zo zijn er hoofdstukken over het wapen van de familie Toxopeus, over bij voorbeeld familietakken die geëmigreerd zijn naar andere werelddelen en geografische informatie."

Zwart schaap

Zo is de Amerikaanse tak afkomstig van Alje Gerrit van de Aylsumaheerd in Westeren. Als 22-jarige boerenzoon vatte hij een liefde op die in de ogen van zijn ouders absoluut niet kon. Als 'zwart schaap' moest hij in 1903 emigreren. Nu zijn er 80 nakomelingen in de VS. "Tot onze verrassing ko-

men er twaalf uit de States naar de feestelijke uitreiking van het familieboek".

Eigenlijk bestaat het geslacht Toxopeus uit twee soorten: boeren en zeevarenden. De boeren woonden in de buurt van Oterdum en de zeevarenden komen uit Holwierde. Dat komt omdat Franse soldaten vanuit Delfzijl in 1813 Oterdum overvielen. Zij mishandelden Hindrik Jannes Toxopeus die daar toen óók landbouwer was. Die vluchtte naar Oostwold en na zijn dood verhuisde zijn weduwe met hun kinderen naar Holwierde. "Uit hen ontstaat dan de tak van zeevarenden. Nog steeds zijn er garnalenvissers in Zoutkamp en vroeger waren het de voogden van Rot-

tum. De naam Toxopeus hoorde ook bij reddingshelden op zee."

In de provincie Groningen is de naam Toxopeus ook verbonden met één van de vorige Commissarissen der Koningin. Blaauw begint te lachen: "Soms zegt wel eens iemand tegen mij: 'Ik ben nog familie van Edzo Toxopeus'. Ik zeg dan meteen: 'O, maar dan ben je ook familie van Marie Toxopeus die van 1915 tot 1931 de bekendste straatzangeres in Assen en op de Zuidlaarder-

markt was..."

'Het geslacht Toxopaeus (1576-2000)' kost 175 gulden en kan besteld worden via postbanknr: 46.79.295, tnv Stichting G.A. Toxopeus 1852 in Vianen onder vermelding van Boek.